

Imn Cântărilor

Purtați-ne pe ăripile voastre
Cântări ce luminați adâncul firii;
Din zări de vis, balsamul fericirii
Aduceți-l în nopțile albastre.

Fiorul ne'nțeles al îndrăgirii
Il strecurăți în sufețele noastre —
Și'n tălmăcia nopților, prin glastre,
Șoptiți când mor în umbră trandafirii...

Făceți din viața noastră sărbătoare —
Și din grădina noastră picurare
De triluri în cascadă cristalină.

Aduceți vrajă pe a voastră-atripă,
Infiorați de dor, suprema clipă
Să ne-o trăim în cântec și lumină!...

Ioan Gano

stufos; ochii albaștri, cari se innăpiau în răstimpuri; gura mare; buzele groase, c'un puf blond la colț — de obicei închise, într-o mișcare de apărare, atență, încordată; bărbia și obraji solid construiți; pielea de culoarea mierii topite; talia cam groasă; bustul cam pătrat; fața roșie; constituția robustă; mâinile mari; ghețele și pulpele groase (aproximativ asta înseamnă ereditate: hrană dură și multă, adesea crudă, grosolană condimentată; viața în aer liber; muncă fizică pe loc, adesea pe vine, sarcini purtate, etc.; bogăție de idei concrete; sentimente tari, adesea fante). Annette e tânără... Lucrul se vede de departe. Orăzarea din popor este Sylvie. Romain Rolland a luat la contropied al idealului burghez: fața ovală, nasul fin, fruntea delicat bolită, sprincelele arcuite, ochii blânzi, gura mică, buzele subțiri, bărbia și obraji delicat, pielea albă, talia de vâșe, mâna mică, piciorul svelt și grațios. — Annette sâmbăna la fizic cu tată-său, care avea fruntea bombată, umflată la tample (cumpăta volută a țărânilor franceze), capul plecat ca de taur care dă năvală, ochii cu globul eșit și cu privirea îndrăzneală, gura lăcomă (era lăcom de plăceri, șiret, prefăcut, cu pasiuni și vicii puternice).

"Piebelenă" este și purtarea Annettei: gelozia ei față de Sylvie, când o cunoaște întâi: dușmănia și înepăturie vulgară; întrecerea cu Sylvie în arta de a dansa, (biolog...) pentru a captiva pe Tullio; comparația piciorilor, până la genunchi, în fața maimușului; pândirea în întunecuri a întâlnirii Sylviei cu Tullio. Pentru o bioloșă și o domnișoară din burgheză mare — efort fort... far concepția ei despre viață ne aduce isbitor aminte de aceia a antichității elenice. Mai întâi, lipsa de pudoare cu care i se dă lui Roger, trându-l în odaia de culcare. Apoi, când privindu-l adânc în ochi, bagă de seamă că entuzismul lui s'a răcit și înțelege că trebuie să revie la hotărârea de a rupe logodna, în loc să se cutremure de fapta sa și de urmările probabile, grăia ei pare să fie de a nu turbură poezia momentului: "surase trist... mâna blândă și umezită, când-i mângăia buzele, părea a spune: "n-am văzut nimic...". Când el vru să reîncape protestările de dragoste, ea-l ruse un deget pe buze: tăcere!... La gardul care înconjură grădina, culesc o ramură de măceș, (aubepine), o rușe în două și-i dădu jumătate; și eșind de pe proprietate, pe prag, puse gura ei pe aceia a lui Roger".

Parcă-ri fi ritual unui sacrificiu în templul Venerii... Desperarea vine mai târziu, cel drept, dar e pricinuită numai de patima rănită... Si, când Annette înțelege că intrânsa se zămislește o viață nouă, ea cântă copilului ei "din flori" un imn de bucurie. (Acum cine-ai, printr'un refouement foarte abstract (Vezi Clasicismul de fier în Noi studii critice) am prevăzut și prezis în literatura europeană un curent clasico-popular... Romain Rolland a găsit curios că-l numesc un clasic... De curând socialistii francezi s'au declarat partizani ai reînnoirii clasicismului în școli...)

S'o apropiem pe Annette ori s'o desaprobinăm? Pentru a răspunde la această întrebare, să comparăm morala ei sexuală, cu aceea a Adelei Brissot, care-i de ani de zile logodită c'un om în vârstă — și hotărâtă a nu se căsătorii, cât timp acel guvernator de colonie nu-i va putea oferi în Franța o înaltă situațiune socială, — și care probabil se despăgubește pe ascuns... Cum vedem: lipsa de orice sentiment; judecata, a tot puterată, dar în serviciul unor vulgare interese și vanități; iar instinctele, canalizate cu răcoala către o răsuflătoare ascunsă. La Annette, din contra, simțirea e întreagă, puternică și curată, instinctul sexual de asemenea, numai că judecata nu are încă destulă putere nici asupra uneia, nici asupra celuilalt... Ea greșete cu bună credință, și rămâne curată și după cădere, pe când Adele e impură, chiar dacă fecioria i-ar rămâne neatinată...

Nu-i imoral cel ce greșete, ci cel a cărui întreagă viață e cu răcoala și premeditare organizată în vederea răului... Nu după fapte se judecă moralitatea omului, ci după intenții... Annette aspiră către ideal, cu toate puterile sufletului ei; numai bunătațea inimii și violența instinctului sexual prea mult înfrână o fac să cadă...

Și tot așa: vulgară e gelozia dintre cele două surori; dar cât de sănătoase, sincere, înviorătoare, aventuriere inimelor lor, cât mătura susceptibilității, geloziei și pornirile rele!

Când Annette, după prima convorbire cu sora ei, pleacă supărată, Sylvie, care-i spusese numai răutăți, aleargă după dânsa și o cuprinde de gât... Annette strigă de emoție și o strânge pe Sylvie c'un avânt pasionat... Gurile lor se uniseră... Cuvinte amoroase... Murnure tandre... Sylvie îl aruncă, de sus, de pe scară, o ramură de liliac, pe care Annette o strânge ca pe un lucru scump...

Când mai târziu, Sylvie, bolnavă, refuză ospitalitatea Annettei, aceasta se mânie cumplit, e gata să plângă, s'o bată, și roșie de neaz, îi întoarce spatele și rămâne nemiscată... Dacă ar fi făcut o mișcare, Dumnezeu știe ce s'ar fi întâmplat! Ar fi plâns, ar fi strigat...

</